

საზოგადოება და ბანკები
SOCIETY AND BANKS

საბანკო სექტორის მიმოხილვა (2015 წლის 1 დეკემბრის მდგომარეობით)

www.sab.ge

საბანკო სექტორის მიმოხილვა (2015 წლის 1 დეკემბრის მდგომარეობით)

2015 წლის 1 დეკემბრის მდგომარეობით, წინა თვესთან შედარებით, საქართველოს კომერციული ბანკების მთლიანი აქტივები 0.2 მლრდ ლარით, ანუ 1%-ით გაიზარდა და 24.6 მლრდ ლარი შეადგინა. საბანკო სექტორმა ნოემბერი 53.6 მლნ ლარის მოგებით დაასრულა. რაც შეეხება საკონვერსიო შემოსავლებს (სავალუტო კონვერტაციები), 2015 წლის ნოემბერში კომერციულმა ბანკებმა საკონვერსიო ოპერაციებში 11.3 მლნ ლარის მოგება ნახეს. ლარის კურსთან დაკავშირებულმა მოლოდინებმა და ფაქტობრივმა რყევებმა საკმაოდ არასტაბილური გარემო შექმნეს საკონვერსიო ოპერაციებისთვის და შესაბამისად ბანკებმა 2015 წლის პირველი კვარტალი ფაქტობრივად ზარალით დახურეს. მიუხედავად იმისა, რომ ტურისტული სეზონის დაწყებამ აგვისტოში განაპირობა კურსის გამყარების მოლოდინები, მოვლენები საპირისპიროდ განვითარდა. თითქმის მთელი თვის განმავლობაში ლარის კურსი ეცემოდა და აგვისტოს დასაწყისიდან თვის ბოლომდე 3%-ით გაუფასურდა. მიუხედავად ამისა საბანკო სექტორმა საკონვერსიო ოპერაციებში საკმაოდ მაღალი შემოსავალი დააფიქსირა.

ბოლო თვეების განმავლობაში საკრედიტო პორტფელის ზრდა აღინიშნება. 2015 წლის 1 დეკემბრის მდგომარეობით საკრედიტო პორტფელი 17.8 მლნ ლარით (0.1%) გაიზარდა და 15.8 მლრდ ლარს გადააჭარბა რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 28%-ით მეტია. 2015 წლის პირველი კვარტლის ბოლოს საკრედიტო აქტიურობის შესუსტება აღინიშნებოდა, მაისში პორტფელის ძალიან მცირე ზრდა იყო - 19.5 მლნ, ხოლო ივნისში პორტფელი საერთოდ შემცირდა - 115.4 მლნ-ით, თუმცა ბოლო სამ თვეში სიტუაცია რადიკალურად შეიცვალა. აღსანიშნავია, რომ როგორც ოქტომბერში ასევე ნოემბერშიც პორტფელის ზრდა ძირითადად უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე მოდის, რადგან ეროვნულ ვალუტაში გაცემული სესხების მოცულობა 71.4 მლნ ლარით შემცირდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 89.2 მლნ ლარით გაიზარდა. მაისი-ივნისის ვარდნა გარკვეულწილად მოსალოდნელიც იყო, რადგან სავალუტო პრობლემებმა გრძელვადიან პერიოდში დაკრედიტების შესუსტება გამოიწვია, ამას დამატა ეროვნული ბანკის რეფინანსირების განაკვეთის ზრდაც, რაც პირდაპირ მოქმედებს დაკრედიტების შემცირებაზე. თუმცა ტურისტული სეზონის გააქტიურებამ საკრედიტო პროდუქტებზე მოთხოვნის ზრდა გამოიწვია, რაც საბოლოო ჯამში აისახა სასესხო პორტფელის ზრდაზე. აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის ბოლო სხდომაზე სებ-მა რეფინანსირების განაკვეთი ისევ გაზარდა და 8% გახდა, რამაც მოკლევადიან პერიოდში დაკრედიტების შესუსტება და სესხებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდა გამოიწვია. ეს კი საბოლოოდ აისახება ეკონომიკური ზრდის შენელებაზე.

სასესხო პორტფელის ზრდასთან ერთად შემცირებულია ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა და 2015 წლის 1 დეკემბრის მდგომარეობით 356 მლნ ლარი შეადგინა. 2015 წელს თვეების მიხედვით თუ გადავხედავთ, ვნახავთ, რომ ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობის ზრდის მხრივ იანვარში ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა - 17%, რაც შეეხება მომდევნო თვეების მაჩვენებლებს, თებერვალში 4%, მარტში და აპრილში 7%, მაისში 3%, ივნისში შემცირდა 11%-ით, ივლისში გაიზარდა 9%-ით, აგვისტოში მხოლოდ 0.7%-ით არის გაზრდილი, სექტემბერში ვადაგადაცილებული სესხები მოცულობა აგვისტოსთან შედარებით 5%-ით არის შემცირებული, ოქტომბერში კი, ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობის 17%-იანი ზრდა დაფიქსირდა, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ პორტფელი მხოლოდ 70 მლნ-ით არის გაზრდილი წინა თვესთან შედარებით, ვადაგადაცილებული სესხების 17%-იანი ზრდა საგანგაშო მაჩვენებელია, ეს ნიშნავს იმას

რომ მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობა შემცირებული იყო. რაც შეეხება ნოემბერს, ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა 9%-ით არის შემცირებული. აქვე აღსანიშნავია, რომ ვადაგადაცილებული სესხების შემცირება უმეტეს წილად მოდის უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების ვადაგადაცილებაზე, რადგან უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხების მოცულობა ნოემბერში 16%-ით შემცირდა, ხოლო ეროვნულ ვალუტაში კი 3%-ით გაიზარდა. ჯამურად 2015 წლის 1 ნოემბრის მდგომარეობით ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა 20%-ით არის გაზრდილი წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით, ასევე წინა თვესთან შედარებით ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა მთლიან პორტფელთან მიმართებაში შემცირდა 0.3%-ით და შეადგინა 2.2%-ი.

საბანკო სექტორში განთავსებული არასაბანკო დეპოზიტების მოცულობამ 2015 წლის პირველი დეკემბრის მდგომარეობით 14.1 მლრდ ლარი შეადგინა, რაც 198.8 მლნ ლარით ანუ 1.4%-ით მეტია 1 ნოემბრის მაჩვენებელზე. ნოემბერში წინა თვესთან შედარებით, ვადიანი დეპოზიტები 131.1 მლნ ლარით, ანუ 1.7%-ით გაიზარდა, ხოლო მოთხოვნამდე დეპოზიტები 67.6 მლნ ლარით ანუ 1.1%-ით შემცირდა. ვადიან დეპოზიტებზე საშუალო წლიურმა შეწონილმა საპროცენტო განაკვეთმა 5.6% შეადგინა, მათ შორის ეროვნული ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე - 11.9%, ხოლო უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე - 4.4%. დეპოზიტების ზრდა გარკვეულწილად გამოწვეულია ეროვნულ ვალუტაში დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდით, რადგან რეფინანსირების განაკვეთის ზრდის გამო, კომერციული ბანკები რეფინანსირების სესხების გარდა ალტერნატიული წყაროდან ცდილობენ მოიძიონ ლიკვიდური რესურსები ლარში, რისთვისაც დეპოზიტები საუკეთესო საშუალებაა.

უცხოური ვალუტაში განთავსებულ დეპოზიტებში აშშ დოლარის წილმა 81.6%, ხოლო ევროს წილმა 15.7% შეადგინა.

რაც შეეხება დოლარიზაციის მაჩვენებელს, ის ჩვენი ეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ პრობლემად რჩება, რაც გამოიხატება იმაში, რომ დეპოზიტებში დოლარიზაციის მაჩვენებელი, როგორც ოქტომბერში, 69%-ის ნიშნულზეა, რაზეც შეიძლება ითქვას, რომ საგანგაშოა. რაც შეეხება სასესხო პორტფელის დოლარიზაციის მაჩვენებელს, წინა თვესთან შედარებით 0.8%-ით გაიზარდა დოლარიზაცია და უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების მოცულობა ჯამურ პორტფელში 64%-ს შეადგინა.

დასკვნის სახით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეკონომიკურმა კრიზისმა და ეროვნული ვალუტის გაუფასურებამ წინა თვეებში გარკვეული პრობლემები საბანკო სექტორსაც შეუქმნა. თუმცა ივლისი-სექტემბრის მდგომარეობით აშკარა ზრდა აღინიშნება, რასაც ვერ ვიტყვით ოქტომბერზე, მართალია სესხებიც და დეპოზიტებიც გაზრდილია, მაგრამ ძალიან დაბალი მაჩვენებლებით, თუმცა ნოემბერში სიტუაცია გამოსწორდა კომერციული ბანკების ყველა მაჩვენებელში ზრდა აღინიშნა, ასევე აღსანიშნავია რომ პორტფელის ზრდის პარალელურად შემცირდა ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა. მთლიანობაში რომ შევაჯამოთ, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ მნიშვნელოვანი ინდიკატორები, რომელიც განსაზღვრავს საბანკო სექტორის სტაბილურობას 1 დეკემბრის მდგომარეობით სტაბილურია. მართალია ტურისტულმა სეზონმა ლარის გამყარება ვერ შეძლო, თუმცა საბანკო სექტორზე მაინც დადებითი გავლენა იქონია. მთლიანობაში საბანკო სექტორი საქართველოს ერთ-ერთი ყველაზე განვითარებული და სტაბილური ინდუსტრიაა, რომელმაც საკმაოდ ძლიერ კრიზისებს გაუძლო. მიმდინარე ეტაპზე დაფიქსირებული ზრდის ტემპი კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმას, რომ გასულ თვეებში წარმოქმნილი პრობლემების მიუხედავად, მცირე ეკონომიკური შოკები საბანკო სექტორის სტაბილურობაზე განსაკუთრებულ ზეგავლენას ვერ მოახდენს.

